

DET KOMMUNIKATIONSSTÖDJANDE KLASSRUMMET: OBSERVATIONSVERTYGG

- Observationsverktyget är utformat för att användas för observationer i klassrum eller motsvarande.
- För att få ett representativt urval av ageranden/aktiviteter bör ett observationstillfälle vara en timme långt. Den första dimensionen, *Lärmiljö*, kan med fördel dokumenteras under en rast eller dylikt.
- Det rekommenderas att observationer sker under en reguljär lektion tidigt på förmiddagen.
- De tre dimensionerna dokumenteras som 'förekommande' eller 'icke förekommande' under observationstillfället. Vissa ageranden/aktiviteter ska dokumenteras som 'förekommande' och 'används under observationstillfället'.
- För dimensionerna *Lärtillfällen* och *Interaktioner* kan varje agerande/aktivitet dokumenteras maximalt 5 gånger under ett och samma observationstillfälle. Varje gång ett agerande/en aktivitet observeras ska det dokumenteras som en ny förekomst.

Den svenska versionen av observationsverktyget är en översättning av den engelska förlagan Communication Supporting Classroom Observation Tool (se <https://www.thecommunicationtrust.org.uk/>). Översättningen är gjord av docent Christian Waldmann. Den föreliggande versionen av observationsverktyget har utvärderats i 20 klassrum i årskurs 1 av docent Christian Waldmann, professor Kirk Sullivan, FD Ingmarie Mellenius och professor Julie Dockrell i samarbete med speciallärarstudenter vid Umeå universitet.

Kontaktperson: Christian Waldmann (christian.waldmann@lnu.se)

Referenser:

Waldmann, C., Dockrell, J. E., & Sullivan, K. P. H. (2016). *Att stödja elevers talspråsutveckling: lärmiljöer, lärtillfällen och interaktioner i klassrummet*. Presentation vid ASLA:s symposium, Uppsala universitet 21–22 april 2016. Uppsala: Uppsala universitet.

Waldmann, C. & Sullivan, K. P. H. (2017). Att stödja barns språkliga utveckling: Miljöer, lärtillfällen och interaktioner i klassrum. I S. Bendegard, U. Melander Marttala & M. Westman (Red.), *Språk och norm: rapport från ASLA:s symposium, Uppsala universitet 21–22 april 2016* (ss. 160–168). Uppsala: Uppsala universitet. ASLA:s skriftserie 26.

Årskurs:

Antal elever:

Tidpunkt för observationen:

Längd på observationen i minuter:

LÄRMILJÖ		<i>Denna dimension omfattar den fysiska miljön och lärandekontexten.</i>		
		Ej observerat	Observerat	Kommentarer
1	Rummet är utformat med en öppen planlösning.			
2	Särskilda lärandemiljöer är tydligt avgränsade i rummet.			
3	Särskilda lärandemiljöer är tydligt angivna med bilder/ord i rummet.			
4	Det finns avskilda eller tysta utrymmen där elever kan ha vilostund eller delta i aktiviteter i mindre grupper. Dessa utrymmen är även mindre visuellt distraherande.			
5	Elevers arbeten visas upp och etiketteras på ett lämpligt sätt.			
6	Vissa arbeten som elever gjort och andra saker som visas upp i rummet har inslag som inbjuder till kommentarer från eleverna.			
7	Det finns särskilda utrymmen för bokaktiviteter.			
8	Det finns särskilda utrymmen för literacyaktiviteter.			
9	Bakgrundsljud hålls på en sådan nivå under hela observationstillfället att elever och lärare lätt kan höra varandra.			
10	Tid mellan olika moment hanteras på ett effektivt sätt så att ljudnivån hålls nere och så att eleverna vet vad som kommer att komma.			
11	Belysningen är god.			

12	Majoriteten av läranderesurserna och lärandematerialet är etiketterade med bilder/ord.				
13	Saker för fri lek är lättåtkomliga för eleverna eller väl inom synhåll för dem.				
14	Ett lämpligt urval av böcker är tillgängligt i utrymmen avsedda för bokaktiviteter (t.ex. traditionella sagor, tvåspråkiga böcker, en blandning av genrer och böcker som relaterar till elevernas egna erfarenheter).				
15	Faktaböcker, böcker om specifika ämnen eller intressen hos eleverna är tillgängliga också i andra lärandeutrymmen.				
16	Utomhuslek (om detta sker) inkluderar fiktiva rollekar.				
17	Pedagogiska leksaker, andra objekt (t.ex. verktyg, redskap) och föremål från naturen är tillgängliga.		Förekommer	Används	
18	Musikinstrument och andra saker att skapa ljud med är tillgängliga.		Förekommer	Används	
19	Utrymmen för rollek är tillgängliga.		Förekommer	Används	
Total poäng /19 Kommentarer:					

LÄRTILLFÄLLEN *Denna dimension omfattar de strukturerade möjligheterna till stödjande av språkutveckling i rummet.*

		Ej observerat	Observerat (5 gånger)					Kommentarer
1	Det sker arbete i mindre grupper under överseende av vuxen.							
2	Elever har möjlighet att delta i interaktiv bokläsning med en vuxen (t.ex. genom att få ställa frågor till texten, svara på frågor till texten, upprepa delar av texten m.m.).							
3	Elever har möjlighet att delta i strukturerade samtal med en vuxen.							
4	Elever har möjlighet att delta i strukturerade samtal med klasskamrater.							
5	Försök görs att aktivt inkludera alla elever i aktiviteter i mindre grupper.							
Total poäng		/25	Kommentarer:					

10	Utvidgning: Vuxna repeterar det som elever säger och utvidgar deras yttranden syntaktiskt eller semantiskt.								
11	Etiketterande: Vuxna erbjuder etiketter för kända och nya handlingar/händelser, objekt och abstrakta fenomen (t.ex. ordklasser och matematiska formler).								
12	Vuxna uppmuntrar elever till att använda nya ord när de talar.								
13	Öppna frågor: Vuxna ställer öppna frågor som utvidgar elevers tänkande (t.ex. frågor som inleds med <i>vad, var, när, hur</i> och <i>varför</i>).								
14	Mallar: Vuxna erbjuder elever mallar/rutiner för att representera en aktivitet (t.ex. hur man skriver en labbrapport) och engagerar elever i kända mallar/rutiner (t.ex. <i>Nu ska vi skriva en recension av boken. Hur börjar vi en recension?</i>).								
15	Vuxna erbjuder elever olika alternativ (t.ex. <i>Vill du läsa en bok eller öva på att skriva?</i>).								
16	Vuxna använder kontraster för att göra elever uppmärksamma på skillnader mellan olika ord och mellan olika syntaktiska strukturer.								

17	Vuxna agerar förebilder för ett språk som eleverna ännu inte själva producerar.								
18	Turtagande uppmuntras.								
19	Vuxna uppmärksammar och berömmar elevers förmåga att lyssna.								
20	Vuxna uppmärksammar och berömmar elevers icke-verbala kommunikation.								
Total poäng		/100	Kommentarer:						